

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravišтво:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrtletno . . . K 6.30
mesečno . . . K 2.10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (inzerate) se
plačuje od četrstopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 40.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, dne 19. februarja 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Ministri rojaki in S. L. S.

„Slovenec“ od 13. t. m. je pisal: „Sploh v „Slovenskem klubu“ vsi poslanci kot en mož pobijajo institucijo ministrov rojakov, kar dokazuje tudi nujni tožadveni predlog dr. Benkovičev. Minister rojak bi bil nesreča za Jugoslovane, ki ministra rojaka z vso odločnostjo odklanjajo, ker nočejo priti v smešen položaj, v katerem so druge narodnosti, ker imajo ministre rojake.“

V ilustracijo, v kako smešnem položaju so Nemci, ker imajo ministra rojaka, naj navedem samo par dejstev iz nedavno minole dobe.

Znano je, da je dr. Klein, pravosodni minister v Beckovem kabinetu, zavlčeval pod uplivom tedanjega nemškega ministra-rojaka Pradeja sodna imenovanja tako dolgo, dokler ni bil prejšnji parlament razpuščen in se mu ni bilo bati od strani poslancev ne kritike ne odpora. Komaj so bili poslanci doma, že je razglasil imenovanja, ki so vzbudila v slovenskem prebivalstvu splošno in globoko ogorčenje, ker so nam podala najjasnejši dokaz, da justična uprava v Avstriji stoji v službi nemškega nacionalizma in da celo imenovanja sodnikov na Slovenskem izvršuje po diktatu nemškonacionalnih politikov, da se torej tudi v tem administrativno tako važnem vprašanju ravna po želji nemškonacionalnih kričarjev, mesto po načelu pravičnosti in dejanske potrebe. To je tedanji pravosodni minister dr. Klein tudi posredno priznal, kajti koroški deputaciji, ki se mu je prišla pritožiti zaradi zapostavljanja slovenščine pri c. kr. sodiščih na Koroškem in zaradi brezuspešnosti pritožb v tem obziru je dne 18. junija 1907 l. izjavil, da so mu roke vezane in da ima v vseh osebnih zadevah na Koroškem in štajerskem prvo besedo nemški minister rojak Prade.

Pod vplivom nemškega ministra je pravosodni minister zavlčeval imenovanja sodnikov tako dolgo, dokler ni bila zbornica razpuščena — potem jih je s tihim zadovoljstvom imenoval tako, kakor mu je Prade diktiral.

Tako so se vršila in se deloma še vedno vrše imenovanja tudi v finančni stroki. V dokaz navajam interpelacijo posl. dr. Korošca, dr. Vouška in dr. od 5. novembra 1906. l. v katerih interpellanti navajajo dovolj dejstev, dokazujočih to resnico.

Pod tem uplivom je upravljal tedanji železniški minister dr. pl. Derschatta svoj resort ter je po otvoritvi nove železniške proge Beljak—Gorica prestavil celo vrsto slovenskih železniških uradnikov iz Beljaka v Trst nastavil na vsej progi skoro same Nemce in vstvaril v Gorici s postajnim načelnikom Wieserjem naravnost napadalno nemško postojanko, katera germanizira, kjer more in kakor more, odslavlja slovenske delavce iz službe in nadomeščujoč je z Nemci itd. O tem so bili vsi slovenski listi polni pritožb in so torej še vsakemu v živem spominu.

Poštni ravnatelj v Gradcu gosp. Pokorny je imenoval na isti progi državnih železnic, ki teče po čisto slovenskem ozemlju, samo Nemce za poštne ambulančne uradnike. O tem in proti temu se je pisalo po listih in govorilo po shodih, v Gorici je bil skupen protestni shod Slovencev in Italjanov — tudi to je dejstvo, katerega se še vsi spominjajo. Vse to se po pravici pripisuje ogromnemu vplivu nemškega ministra-rojaka Pradeja, ki nam je v kratki dobi svojega prvega ministrovanja iztrgal več uradniških mest, kakor vsa prejšnja ministerstva, v katerih Nemci še niso imeli svojega ministra-rojaka! In „Slovenec“ piše, da so prišli vsled tega Nemci v smešni položaj, ker imajo ministra-rojaka! Ne vem, je li to pre-

drznost ali tako gorostasna neumnost, vsekako je pa to zasmehovanje zdrave pameti in beganje nepoučenih ali zelo pozabljivih volilcev, kar je politično nepošteno.

Kako Nemci cenijo institucijo ministra-rojaka, sodimo lahko po tem, da se na mnogih zborih čujejo zahteve, naj se jim dasi kar dva taka ministra, enega za sudetske, drugega za plninske dežele. Ko je bil Prade prvič odstopil, so vsi nemški listi prinašali dolge članke, v katerih so opisovali njegove zasluge za povzdigo in ustroj tega ministerstva ter načrte o njega spopolnitvi na korist prodirajočega nemštva. Teh misli so vse nemške stranke še danes, kajti pod Peschko, zopet Pradejem in sedanjim Schreinerjem se je ta institucija razvila v najizdatnejšo nemškonapadalno in pridobivalno državno upravo, katera zastopa v svetu krone z vso brezobzirnostjo in neizprosno neupogljivostjo najskrajnejše postulate nemško-nacionalnega programa. Uspehi govore za to institucijo, katere si Nemci ne bodo dali nikdar več vzeti, katero bodo baš nasprotno skušali z vsemi sredstvi razširiti in po svoje spopolniti.

Poljaki so sicer že od nekdaj absolutni gospodarji v Galiciji. Tam se ne zgodi nič proti njih volji, — vendar imajo od nekdaj že svojega ministra-rojaka, ki skrbno čuva nad tem, da se te stare predprave poljskih vladajočih strank v ničem ne prekršijo. Dandanes, ko se Rusini že z vidnim uspehom bore za narodno in politično ravnopravnost v Galiciji — in ko se tudi Nemci že oglašajo in se poskušajo uveljaviti kot narodna in politična stranka, bi na poljskega ministra-rojaka za nobeno ceno ne resignirali. O tem ni dvoma.

In Čehi? Kako vedo ceniti Čehi to institucijo, se je najlepše pokazalo ob smrti bivšega ministra-rojaka dr. Ant. Rezka. Vsi listi so izrecno po-

vdarjali zasluge, katere si je pokojni Rezek pridobil za smotreno organizacijo te institucije. „Den“ je pisal o tem: Dr. Rezek je organiziral in dvignil „krajansko“ ministerstvo na njega današnji pomen, njegova zasluga je osnovanje češke tehnike v Brnu in celo vrsto čeških pridobitev na šolskem polju moramo pripisovati samo njegovemu neumornemu delovanju v „krajanskem“ ministerstvu itd.“

Celo „Zeit“, ki gotovo ne zagovarja češkega „krajanskega“ ministerstva nam na ljubo, piše v nekrologu o dr. Rezku: „Ministrovanje Rezka je bil gotovo političen unikum. V kabinetu je zastopal stranko, katera je ministerškega predsednika preganjala z neizprosno obstrukcijo. Ta lastnost Rezkevega ministrovanja je njegov položaj zelo utrdila. Demisije češkega ministra-rojaka so bile vedno se ponavljajoči pojav. V zadnjič in definitivno je Rezek podal ostavko 1903. l., ko je bil odklonjen predlog o rekrutih in je ves kabinet podal demisijo. Körberjev kabinet je sicer ostal v uradu, pa brez Rezka, ki se je ločil 10. junija. Pa po Rezkovem odhodu je bilo Körberjevemu ministerstvu zlomljeno hrbtišče. . . . Pred dr. Rezkom ni bilo češko ministerstvo več nego tabla nad zaprto prodajalnico. Šele dr. Rezek je stvaril iz svojega urada ministerstvo, katero postaja, kakor nam kaže razvoj zadnjih let, če dalje bolj važno in vplivno!“

Za Rezkom je prišel dr. Pacák, ki je organizatorično delovanje še z večjim uspehom nadaljeval in danes je, to priznavajo vse češke stranke brez razlike, češko ministerstvo institucija, na katero česki narod ne more in ne mara resignirati, katero hoče mari več razširiti in spopolniti, da se bode češki minister s polnim uspehom stavil v bran napadom nemškega ministra in

LISTEK.

Izlet gospoda Broučka v 15. stoletje.

Češki spisal Svatopluk Čech. — Poslovenil Stanko Svetina. Dalja.

V.

„Kaj delaš tu? Kdo si?“ je zavzelo ostro nad obupanim gospodom Broučkom. Dvignil je topo oči in je nehote vstal. Zapazil je pred seboj visokega, korenjaškega moža z lepim in z dolgo brado porastlim obrazom, v živopisani obleki. Imel je čepico posebnih oblik, dolg, moder plašč z rdečim podšivom, spredej razgaljenega, tako da je bilo videti pod njim prilagajajoč se črn suknjič, okrašen v sredi na prsni z vžitim, rdečim kelikom, nekoliko nižje kratko, do kolen segajoče belo krilo, obrobjeno spodaj s črno kožuho, počez ob boku kovan, srebrni pas s torbo, visečo na desni in z dolgim mečem na levi strani, končno ozke, zelene

hlače in nizke, rdeče čevlje z ostrimi konicami.

„Prosim vas, povejte mi, ali imamo sedaj res leto štirinajststodvajseto?“ je vprašal gospod Brouček, namesto da bi odgovoril na vprašanje.

„I res“, je potrdil mož in je pogledal na desno in levo. „Ampak koga še vprašuješ, če ne mene, ko sva tu sama?“

Gospodu Broučku se je sedaj zasvetilo v glavi, zakaj se je človek s svetilko pri njegovem vprašanju oziral na vse strani. Gotovo je, da pri teh neomikanih Staročehih ni ne duha ne sluha o vpludnem vikanju. Kajti da je prišel res med Staročeha, o tem ni mogel več dvomiti.

„Toda povejte — povej mi še“, je izpraševal dalje obupani g. Brouček, „ali si res, za kogar se izdajaš, ali si samo prikazen?“

„Prikazen? Ne vem, kaj hočeš s tem povedati. Sem Jan, po imenu Domšik, a pravijo mi tudi Janko od Zvona, po tem mojem hišnem znamenju

namreč, na katerem vidiš iztesan zvon.“

Gospod Brouček je pomislil, da se za hišnega gospodarja presneto malo spodobi oblačiti se po vitežko in nositi ob boku tak, seženj dolg raženj; vendar ga je pomirilo, da se je sešel vsaj s poštenim človekom, s tovarišem in ne z navadno najemniško sodrgo.

Nasprotno pa ga je pogledoval staročeski hišni posestnik z vidnim nezaupanjem.

„Ampak kdo pa si ti?“ je nadaljeval ostro. „Nekak inozemec gotovo — in morda —“. Oči Domšikove so se grozeče zasvetile.

„E, nobeden inozemec!“ je odgovoril gospod Brouček. „Sem Čeh in še Pražan zraven.“

„Lažeš. Saj govoriš češko, da je groza poslušati in take odurne cape in cunje bi ne djal nase pristen Pražan!“

Gospod Brouček je s težo prikril nevoljo, da sme človek s tako pisano, pastno obleko, katere bi se sramoval vsak omikanec devetnajstega stoletja, govoriti tako zaničljivo o njegovi so-

lidni, moderni obleki. Toda izprevidel je, da mora predvsem izpodbiti sumnjo staročeskega tovariša, ki ga morda tudi ima za vohuna. Kaj mu boče reči? Ko bi povedal resnico odkod pride, bi oni smatral to ali za neumno šalo ali za blebetanje norca, ki bi ga dal potem zapreti v blaznico — in gosp. Brouček je slišal o bivših blaznicah grozne stvari. Konečno mu je prišel na um nekak izgovor.

„Veste — veš, ljubi prijatelj“, je začel z negotovim glasom, „na Češkem nisem bil že dolgo ne — potikal sem se po sveta —“.

„Gotovo je davno temu, odkar si odšel od doma?“

„I, seveda davno“, je lagal gospod Brouček dalje. „Bil — sem še majhen eček —“.

„In kako se je to zgodilo?“

„Kako? Kako? Hm — hm — Kakor se to navadno zgodi — komedijanti — komedijanti so me ukradli in so me odnesli.“

Dalje prihodnjič.

njegovih resortnih kolegov ter da bode v svetu krone z odločnostjo branil koristi češkega naroda tudi v časih, ko bodo uradniške vlade brez ali s parlamentom hotele vladati brez čeških resortnih ministrov — proti češkemu narodu.

Proti tem institucijam so torej nastopili poslanci S. L. S. in kmečke zveze „kot en mož“ ter z nujnim predlogom dr. Benkoviča zahtevali, naj se te „protiustavne“ institucije odstranijo, „ker nočejo priti v smešen položaj, v katerem so druge narodnosti, ker imajo ministre rojake“.

Kedo je v smešnem položaju, zdaj čitatelj sam lahko presodi, prav tako lahko pa tudi odgovori na vprašanje, ali bi bila mogoča ona imenovanja sodnikov, železniških in poštних uradnikov, o katerih sem govoril s početka, ako bi bil zastopal slovenske koristi slovenski minister-rojak v dobi, ko je bil parlament razpuščen? Gotovo ne! In vendar je „Slovenec“ še dne 15. t. m. pisal, da klerikalni poslanci kar najodločnejše protestujejo „proti instituciji ministrov-rojakov, od katerih bi imel le posameznik koristiti letnih 40.000 K, slovensko ljudstvo pa nobene.“ Nesmiselnost takih trditvev je na dlani. Znano je, da smo se že zdaj večkrat obračali na češkega ministra-rojaka, posebno ko je dr. Pacák sedel na tem mestu, naj se v kolikor more, potegne v svetu krone tudi za naše pravice. Znano je, da se je že resno pretresalo vprašanje o ustvarjenju posebne jugoslovanske sekcije v češkem „krajanskem“ ministerstvu. Ako bi pa dobili mesto te sekcije v češkem ministerstvu svoje ministerstvo in energičnega moža na to mesto, kakor sta bila Rezek in Pacák, imeli bi slovanski narodi skupaj 3 ministre v vsakem ministerstvu, ki bi se z združenimi močmi gotovo z večjim uspehom upirali nemškemu navalom, kakor do sedaj, ko se Čeh in Poljak borita vsak za svojo narodnost. Slovanska ideja federalizacije bi se na tak način okrepila in dobila konkretnjšo obliko, ideje bi bolj naglo dozorevale in se v osebnem kontaktu hitreje zgoščale v praktične in izvedljive politične načrte, ker bi imele v slovanskih ministrih-rojakih svoje voditelje, deloma izvrševalne organe. Vsega tega dr. Šusteršič in njegov glasnik dr. Benkovič ne vidita ali pa nočeta videti, zato napadajo to institucijo in stavita nujne predloge, o katerih že naprej vesta, da bodo propali, ker bodo Nemci, Čehi in Poljaki glasovali proti njim. Nam pa in posredno ideji slovanske federalistične politike se s takimi predlogi samo škoduje.

Tako služi S. L. S. in z njo spojena kmečka zveza koristim slovenskega naroda! Nas pa psujejo za izdajalce in grobokope Slovencev!

Politična kronika.

b **Položaj.** Slovanska združitev je vzbudila v nemškem taboru veliko vznemirjenje. „Tagespost“ pravi, da so Slovani s svojo združitvijo postali faktor v parlamentu, s katerim bode morala vsaka vlada računati. Ako se tej češko-jugoslovansko-starorusinski združitvi priključijo še Poljaki, bodo pač oni jeziček na vagi in bodo uživali, kakor nekdanja za Taaffejeve dobe, ko je še „železni obroč“ ovladal situacijo, vse dobičke in ugodnosti nove konstelacije. Ta združitev je po mnenju tega lista še prav posebno naperjena proti nemškima ljubljencema Stürgkhu in Hochenburgerju, katerima hoče onemogočiti, da bi objektivno (ta dva pa objektivno) izvrševala svoj ministerski urad. Morala iz tega je za Nemce, kakor patetično kliče „Tages-

post: „Napredni“ Nemci, združite se s kršč. socialci in klerikalci v nemški blok. Samo nemški blok bode v stanu paralizirati nevarnost, ki preti Nemcem od slovanskega kluba. To so prazne besede; Nemci se tega slovanskega bloka nič ne boje, ker dobro vedo, da so slovanski klerikalci že po svoji naravi vedno naklonjeni pod kakeršnokoli pretvezo pripravljeni istopiti iz „bloka“, ako bi to njih stranki prineslo kake koristi. Bojimo se, zelo se bojimo, da se tudi to pot ne bodo svoji naravi izneverili.

d **Izvrševalni odbor** nemških strank je imel včeraj konferenco z ministerskim predsednikom bar. Bienertom. Bar. Bienert je vprašal, pod kakimi pogoji bi Nemci dovolili, da se skliče češki deželni zbor po Veliki noči na kratko zasedanje, ko bo imel državni zbor počitnice. V imenu čeških Nemcev je govoril dež. odbornik in poslanec Eppinger. Smisel njegovih izjavanj je ta, da naj se skliče najprej državni zbor, potem se bode videlo, kako se bodo stvari razvile. Položaj na Češkem je tak, da niso ne Nemci ne Čehi v pravem razpoloženju, da bi omogočili redno delovanje češ. dež. zbora. Tega mnenja so tudi vsi drugi člani nemškega izvrševalnega odbora. Z drugimi besedami, Nemci se nočejo spustiti v nikaka pogajanja, ne obljubljajo nič in čakajo na razvoj stvari, da bodo kakor po navadi do skrajnosti izkoristili zadrego vlade in eventualno nepripravljenost Čehov in ostalih Slovanov poseči energično vmes in uveljaviti svoj vpliv na rešitev politične krize.

b **Češki minister-rojak** ostane na svojem mestu, kakor poroča „Korresp. Centrum“ ne glede na to, ali pojde Slovanska združitev z vlado ali proti njej. Češki minister-rojak je zastopnik celokupnega češkega naroda v svetu krone in ne odposlanec te ali one stranke, češko ministerstvo je stalna institucija, katera mora zavzeti mesto nekdanje češke dvorne kancelije. (In dr. Benkovič in Šusteršič zahtevata, naj se odpravijo ministri-rojaki.)

b **Poljska ljudska stranka** zahtevana naj se imenuje za poljskega ministra-rojaka moža odločno demokratičnega mišljenja. Ista stranka se je tudi izrekla proti temu, da bi se sklenila trgovinska pogodba z Rumunijo.

b **Državni zbor** bo baje sklican začetkom marca.

d **Hišne preiskave** proti češkim radikalcem in narodnim socialcem se nadaljujejo. Prizadevajo se priti na sled veleizdajskim in protimilitarističnim agitacijam. Ni dvoma, da se bode „močni“ vladi to tudi posrečilo, kakor se je Rauchu na Hrvaškem.

u **V ogrskem parlamentu** se še vedno razpravlja o rekrutih. Vsi gorniki že dva dni napadajo „veleizdajalca“ posl. Maniu, ker je protestiral proti madžarizaciji ogrskih nemadžarskih polkov. Grof Bathanyi je izjavil, da je namen Madžarov doseči popolno neodvisnost ogrske armade, katera bo morala biti na Ogrskem madžarska. Vsi govorniki očitajo posl. Maniu, da nastopa v imenu dunajske vlade in v smislu g. Thuna, ki je v istem smislu govoril v avstrijskem parlamentu. Madžari bodo pa s takimi ljudmi, kakor je posl. Maniu, postopali tako kakor zaslužijo t. j. kot z veleizdajalci. Ministerski predsednik Wekerle je v svojem govoru izjavil, da je sprejetje zakona o rekrutih v sedanjih razmerah vsekako potrebno. (S tem je namignil na nevarnost vojske s Srbijo.) S konsekvantno politiko in dejanji se bomo uprli težnjam, kakršne je zagovarjal posl. Maniu. Prišiljen sem s tega mesta označiti govor

posl. Mania kot predrzen napad na Ogrsko. V nadaljnjih izjavah se zgraža ministerski predsednik nad tem, da bi se kdo predrznil smatrati nemadžarske jezike za ravnopravne z madžarskim. Vlada je poskusila spraviti se z narodnostimi, v kolikor je to mogoče s temeljno idejo madžarske narodne države. Pri tej spravi pa ne bodo ti gospodje igrali nikake vloge. Tako govori načelnik ogrske vlade!

d **Hujskanje zoper Srbijo** v nemških listih noče prenehati. Gospoda bi hotela na vsak način vojsko, čeprav le predobro ve, da bi nam to ne prineslo drugega nego troške, neizmerne zgube na zdravju, človeških življenjih in denarju. „Bohemia“ piše, da ako Srbija ne vstavi oboroževanja in diplomatičnega hujskanja, da bo moralo že v kratkem priti do tega, kar je neizogibno t. j. do vojske. In vendar bi se dalo to vprašanje mirnim potom rešiti, kajti srbski narod v celoti si želi mirne rešitve in ne vojske.

u **Papež** je dal frančiškonom v Bosni in Hercegovini na znanje, da jim prepoveduje, da bi prevzeli kak poslanski mandat v bodočem deželnem zboru.

Štajerske novice.

v **Glavna mlekarja** v Celju se je ustanovila včeraj 18. tm. v Celju. Novo podjetje obeta postati za ves okraj največje važnosti. Ta zadruga temelji na sledečem načrtu: Po celem okraju se osnujejo male krajevne mlekarne, katerih naloga bo, zbirati mleko v svojem ožjem okolišu in ga dopošiljati „Glavni mlekarji v Celju“. Slednja ima skrbeti za vnovčenje in sicer v prvi vrsti s prodajo svežega mleka. Kar bi se ga tem potom ne moglo razpečati, predela se v surovo maslo. Nekaj teh krajevnih mlekarj je ustanovljenih, nekaj pa že pripravljenih. Deleži glavne mlekarne so po 50 K in 10 K, visokost pristopnine bo določilo načelstvo. Zaveza je desetkratna. Kot člani oziroma članice lahko pristopijo v prvi vrsti krajevne mlekarne in posamezni posestniki, nadalje pa tudi razne druge pravne osebe, ki se morejo vezati s pogodbami. Tu bi bilo osobito želeli, da pristopijo razni deurni zavodi, pa tudi druge kmetijske zadruge in pomagajo s tem mlado podjetje, ki potrebuje ravno v začetku večji kapital, utrditi. Prvo načelstvo se je sestavilo sledeče: ravnatelj dr. Anton Božič, posestnik v Celju, namestnik Miloš Stibler, zadrugi potovalni učitelj v Celju. Udje načelstva: Josip Drogenik, posestnik v Št. Jurju ob Juž. žel., Miha Jošt, veleposestnik v Gotovljah, Martin Ocvirk, posestnik v Pirešici, Valentin Samec, posestnik v Rantolah in Franc Vuga, posestnik na Grobelnem.

Nadzorstvo se je sestavilo sledeče: predsednik Fran Goričan, posestnik v Višnjivasi pri Vojniku, namestnik Miloš Levstik, učitelj in posestnik v Celju. Udje nadzorstva: Baron Warsberg, grajščak v Šmartnem na Paki, Janez Goričnik, župan in posestnik v Šmartnem na Paki, Šribar Alojz, posestnik v Št. Petru v Savinjski dolini, Antloga Andrej, posestnik v Gotovljah, Steiner Vinko, posestnik na Gorici, Krajnc Davorin, posestnik v Galiciji, Mahne Anton, posestnik v Trnovljah, Brezovnik Anton, posestnik v Vojniku, Kveder Karl, učitelj v Št. Jurju ob Juž. žel., Mastnak Anton, posestnik in župan v Dramljah, Palir Janez, posestnik v Grobelnem in Štor Anton, posestnik ter lončar na Ponkvi ob J. ž.

v **G. drž. poslanec** Roblek je že v „Nar. Dn.“ razložil, zakaj so letos hmeljske cene tako slabe. Spis je zares strokovnjašk in ga priporočemo gg.

urednikom pri „Sl. Gosp.“, osobito g. dr. Korošcu, ki svoj čas ni prav ničesar storil v drž. zbornu, ko se je koval provenienčni zakon, zato ker ni ničesar o stvari razumel. G. dr. Korošec, saj se še spominjate, kake „debele“ ste govorili na žalskem shodu? Mi želimo klerikalcem in pa vsem Slovincem, da bi imeli tako delavne, odločne in poštene može za poslance kakor je g. Roblek katerega vsakdo spoštuje in ljubi, kdor ga pozna. Zato mu tako pisarenje „Slov. Gosp.“ ne more škodovati.

v **Predavanja**, ki bi se imelo vršiti danes zvečer v čitalnični sobi celjsk. „Nar. Doma“, ne bode, ker ni g. potov. učitelja J. Prekoršeka zaradi poklicnih dolžnosti v Celju.

u **Postaja Triglav leta 2000.** K tej na pustno nedeljo se vršči maškara radi celjskega „Sokola“ so v izredno velikem številu naznanili svojo udeležbo bratje Čehi. Njim na čast se bo radi tega plesala vrh Triglava tudi češka „Beseda“, kar s tem naznanjamo vsem slovenskim udeležencem!

v **Nemško društvo za oskrbo in varstvo zanemarjene mladine** se je po poročilu tukajšnj. nemšk. lista ustanovilo minulo soboto. Kakor je omenil župan Jabornegg, šteje društvo 70 čl. in baje že nekaj ustanovnikov. Kak duh veje v tem društvu, kažejo heil-klici, ko je župan povdarjal, da bo društvo potem mestne sirotišnice skrbelo za nemški obrtniški naraščaj v mestu. Okr. sodnik dr. Kočevar pl. Kondenheim je kot zastopnik celjsk. sodišča v „toplih besedah“ pozdravil društvo, ki se je tako lepo začelo...

v **V gornjegrajski krajni šol. svet** je občina trg Gornji grad v svoji seji v nedeljo, dne 14. tm. izvolila g. Josipa Prislana in g. Ignacija Rupa. Oba sta moža na svojem mestu in vrla naprednjaka. Dosedaj sta te dve mesti zavzemala g. Matek in gosp. Krajnc Matija.

v **V Gornjem gradu** se bo vršila, kakor smo že poročali, v soboto dne 20. tm. maškarada v čitalniški dvorani. Pričakuje se tudi okoličanov. Iz trga samega bo menda dosti mask, ker kakor je naš poročevalec zvedel izza kulis, se gornjegrajske dame že pridno pripravljajo.

v **„Zadreški učiteljski krožek“** ima svoj tretji sestonek v nedeljo dne, 7. sušca t. l. popoldne v Bočni. Natančnejši vzpored še pride pravočasno. Danes le opozarjamo člane na to, da si v ta namen dotično nedeljo rezervirajo.

v **Pri Gollobu pri Sv. Trojci** v Sl. gor. se tarokira za „Südmark“. To v vednost narodnim krogom pri Sv. Lenartu.

v **Zblaznela** je v Mariboru 35 letna strojevodjeva žena Ana Ploj. Prepeljali so jo v Gradec.

v **Svaril** se pred nakupom srečk od neke banke Merckelbach v Utrechtu. Agente je treba takoj naznaniti okr. glavarstvu ali orožništvu.

v **Nastavljen** je v Zg. Radgoni okrajni gozdar Fric Grill, seveda nemškutar.

v **Človekoljubni ptujski svet** je dovolil nemškemu dij. podpornemu društvu v Gradcu K 20— „Südmarki“ (podpornemu društvu za lene nemškutarske obrtnike in dogospodarjene posestnike) pa K 100— podpore.

v **Stroške vl. komisarja** pri drameljskih volitvah v znesku okrog 22 kron bo plačal g. župnik Ogrizek, ker je sam poklical vl. komisarja. K nesreči pri volitvah še to smolo!

v **Ozlimina** silno trpiv sled nestalnega vremena na južnem Ogrskem, Slovaškem in na južnem Nemškem. To ima za posledico močno napetost žitnih cen, zlasti pšenice, v Budimpešti.

Umrila je na Vranskem 81 letna Franciška Musi, mati duhovnikov bratov Musijev.

v 22 mest poštah slug z začetno plačo 900 K razpisuje poštno ravnateljstvo za Štajersko in Koroško. Prošnje do 15. marca na poštno ravnateljstvo v Gradec.

u Učiteljski krožek pri Sv. Barbri v Hal. je sijajno uspel. Zbralo se je 32 tovarišic in tovarišev. Govor g. Pešek „Česa nam je najbolj treba“ bil z navdušenjem sprejet. Plesni venček je ob sviranju zvonkih tamburic trajal do ranega jutra. Da je prireditelj tako dobro uspela, gre pred vsem hvala domačemu učitelstvu na okinčanju gostilniških prostorov in obitelji Korenjakovi, ki je skrbela za ceno, izvrstno postrežbo.

u Iz Ormoža. Sirotinsko društvo. V začetku tega leta je pristopila, kakor se je že poročalo, ormoška posojilnica k našemu sirotinskemu društvu kot ustanovnica s 100 K. Njej se sledila tudi okrajna posojilnica v Ormažu, ki je naklonila omenjenemu društvu velikodušen dar po 50 K.

u Iz Ljutomeru poroča nekdo „Sl. G.“, da „si bodo Slovenci nemško ljubezen dobro zapomnili.“ Nemci so imeli namreč zadnjo soboto v Ljutomeru ples, h kateremu so demonstrativno povabili godbo pešpolka št. 27. iz Ljubljane. V zahvalo onim pristajšem „Km. zveze“, ki so z Nemci v ljutom. okr. zastopu vred odklonili podporo za „Sokola“. Kaj pomaga pisati po „Sl. G.“, a v resnici pa podpirati Nemce?

d Od Sv. Lenarta v Slov. gor. Tudi naš železninar Hanzek Slavič se je čutil dolžnega, kot oče nezak. otroka Janeza Kajnih, glasovati za nemško šolo. To je pa obrnil varuh temu otroku znani vrli narodni gostilničar ter župan g. Jurij Lešnik iz Radehove. G. Lešnik je trdil z vso pravico, da mora biti fant Slovenec. Razburilo je to ultranemškega (?) Slaviča tako, da se je jeze takoj napotil k sodišču in tam predlagal novega nemškega varuha.

d Postajališče Stranje—Polenca na rogaški lokalni železnici. Svoj čas je dežela dovolila to postajo med Šmarjem in Mestinjem, ki bi naj bila le koliba kakor n. pr. v Št. Vidu, a bi si jo moral okraj postaviti sam. Okrajni odbor je že dovolil občinam nekaj sto kron podpore, vendar grozi stvar zaspiti, ker ni človeka, da bi jo vzel zopet v roke. Odkar je umrl g. nadučitelj Strmšek, se nam zdi, da je šlo to vprašanje z njim v grob. Postajališče bi izborno služilo občinam Sv. Peter na M. s., Pristova, Sv. Ema, Zibika, Podčetrtek itd., kajti do Mestinja se mora iti cele pol ure za železnico. In zakaj bi se tudi s stvarjo čakalo, ako je že dovoljena?

d Poglavar vuzeniških razgrajčev znani Mettinger je bil pred kratkim obsojen na osem dni zapor, ker je jeseni streljal na svojega tekmeča in svojo ljubico, ki je slučajno žena drugega poglavarja razgrajčev, Germutha. Dolgo so cincali in cincali, da bi bil oproščen; pa vse ni nič pomagalo. Nazadnje bo le moral sedeti, kar bo gotovo dobro delo njemu in prijatelju Germuthu. Oba se bosta malo odpočila tiste dni. Saj sta gotovo že trudna od vednega „heilanja“ in tuljenja nad Slovenci, kateri niso pred njima varni niti v gostilni. Germuth je že čisto shujšal pri tem napornem delu. Stoparja pa še drži menda njegova ljubezen pokonci in obilne — tožbe.

v Glede „cenejših“ setvin se z mariborsko „Stražo“ pomenimo, ko dobimo original dotičnega oklica v roke. Tedaj se bomo tudi prijateljski pogovorili o „časnikarskih lopovščinah“.

v Kdo je liberalec in kdo klerikalec? Prijatelj našega lista nam je pripovedoval tole srčkano zgodbičico: Mlada, a zelo živahna in pametna hčerka pride nekega dne nenadoma k očetu, znanemu gospodu, in ga vpraša: „Ata, kaj si pa ti? Ali si liberalec ali si klerikalec?“ Oče jo je nekaj časa ves osupel gledal, potem pa njo v šali vprašal: „Kaj si pa ti?“ „No, jaz sem liberalka.“ „Le povej, kdo si ti!“ „Seveda liberalka.“ Tisti hip stopi v sobo znan spodnješt. politik, katerega je mala „liberalka“ tudi takoj prišla za njegovo politično prepričanje. Tako odločno vprašanje iz ust ljubkega dekletca pa je tega politika spravilo v hudo zadrego. Iz te mu je pomagal oče, kateri je vprašal hčerko: „Kaj si pa ti pravzaprav misliš, kdo je liberalec in kdo klerikalec?“ „Tisti, ki kaj da, je liberalec, kdor pa samo za svoj žep skrbi, je klerikalec,“ je bil prompten odgovor. Dekletce je namreč slišalo, da so pri neki zbirki darovali za Ciril-Metodovo družbo samo liberalci, klerikalci so pa imeli svoje polne žepe zaprte; napravilo si je lastno, ne ravno napačno sodbo o liberalcih in klerikalcih.

v Psovke „Slov. Gospodarja“. V včerajšnji številki „Slov. Gosp.“ čitamo te-le srčne izlive spodnještaj duhovščine: „liberalni stekliši“, „liberalni hujšaki“, „liberalni lažnjivci“, „satansko hujškanje liberalcev“, „narodni izdajalci“ (smo narodnjaki zato, ker se nismo iz celega Sp. Štajerja v posebnih vlakih pripeljali na neko veselico v Št. Ilj), „hinavščina liber. stranke“, „nesramen lažnik in obrekovalec“, „liberalni škrici v Celju“ itd. itd. Naši duhovniki so zares izobrazbe in p. temeljitega pouka o dostojnosti potrebni. Naši kmetje pa že vedo sami, da brani oni, kateri tako psuje, — slabo stvar.

v Drobne novice. Umril je pri Sv. Antonu v Sl. gor. 86 letni J. Čeh. Bil je naroden mož. — Podirajoči se hrast je ubil v Dragučovi pri Sv. Marjeti ob Pesnici delavca Janeza Brega. — V Sp. Gašteraju se vrše obč. volitve dne 26. febr. Hočejo vreči sedanjega štajercij. župana — V Sl. Bistrici je imel minulo nedeljo posl. Pišek shod. Volilci so mu izrekli zaupanje. Bili so večinom Laporjani in Črešnjčevani. — Poročil se je ormoški trgovec Kuharič z gospdč. Mimico Stanjko iz Ljutomeru dne 17. febr. Bilo srečno! — Umril je pri Sv. Križu tik Slatine 90 letni fin nadpaznik v pok. Janez Sinkovič.

v Ali bo vojska? Naši bralci se spominjajo, da smo pisali o izvanredno visokih zahtevah vlade za vojaške priprave. Povsod se sliši: na spomlad, v petih, šestih tednih bo vojska. Polčjaz je sedaj tudi v resnici po tem: stotisoč mož avstrijske vojske stoji v Bosni in Hercegovini in tvori veliko finančno breme za našo državo. Kaj čuda, če postajajo pri nas ljudje nervozni in zahtevajo, da se naj stvar vendar že uredi, bodisi na tak ali drug način. V Srbiji pa po vseh listih vendar tudi nekoliko preveč izzivajo. Članki, kakor si je jednega privoščil „Mali žurnal“ v Belgradu, kjer se nas imenuje zastupljevalce, in morilce, morajo na Dunaju povzročiti hudo kri. Nekateri listi že prinašajo senzacijska poročila: da so v P. Varadinu ujeli nekega srbskega nadporočnika naše armade, ko je hotel v zrak spustiti skladišče smodnika in streljiva v petrovaradinski trdnjavi. Častnika so baje transportirali v Zagreb. (Današnji zagrebški listi ne vedo nič o tem. Op. ur.)

Iz Kotora se poroča, da je baje črnogorski knez Nikola v spremstvu princa Danila inspiciral južno dalmatinsko obalo. Dejstvo je, da so v Dubrovniku ujeli dva višja črnogorska častnika, ju spravili v Kotor in od

ondot čez mejo. — Hujška se preveč po židovskih listih na Dunaju, hujškajo preveč nekateri ljudje v Belgradu. Kakšne koristi bi imeli od vojske mi, kakšne Srbija? Zato bi bil že čas, da bi ustavili pametni ljudje hujškanje na obeh straneh in bi se začela mirna pogajanja med Avstrijo in Srbijo. Pa zdi se nam, da bodo brezvestni hujšaki in pa brezvestni židovski in klerikalni listi gnali stvar do skrajnosti in da bo prišlo do vojske. Kaj so mar gotove sorte ljudem zgube na narodnem premoženju in življenju? Kakor stoje stvari, je najbrž pričakovati mobilizacijo tretjega kora.

Obletnice danes 19. febr.: 1473 rojen Nikalaj Kopernik v Tornu. — 1745 rojen fizik Volta. — 1847 rojen slov. pesnik J. Cimperman.

Primorske novice.

d Kanonik dirigent. V tržaškem mestnem gledališču je 15. t. m. dirigiral svojo skladbo „Janez Krstnik“ kanonik Fino.

d Za „zalego nazionale“ so pobirale v Kopru minoli pondeljek gospodične iz „odličnih“ italjanskih rodbin. Značilno je, da so potrkale na vrata in žepe tudi vseh sicer zaničevanih Slovanov, seveda brez uspeha. Pa za laško predrznost je postopanje značilno.

d V Trstu se naseli nov zdravnik g. dr. Leopold Mraček.

d Slovensko glasbeno društvo osnujejo v Trstu. Priprave so skoro izvršene. Prepričani smo, da bo društvo mnogo pripomoglo k vsestranskemu napredku tržaških Slovencev.

d Silna burja je zadnje dneve v Trstu. Pred 2 dnevoma je dosegla največjo hitrost 107 km v uri. Dela na kopnem in na morju veliko škodo. Pripetilo se je že veliko nesreč.

d Glode rešitve ricmanjskega vprašanja piše „Hrv. Korespondenca“, da se je državnemu poslancu dr. Matku Laginji, kakor zastopniku Ricmanjcev in Ložanov, posrečilo doseči v ricmanjskem vprašanju sporazum med pristojnimi oblastmi in da je smatrati ricmanjsko vprašanje za rešeno. Sporazum temelji na teh le načelih: Za Ricmanje in Log se nemudoma ustanovi samostojna župnija. H kongruini letnih 1400 kron prispeva cerkev 315 K, ostanek trpi verski zaklad; župljanov ne zadene nikakoršno breme. Župnika bodo volili vsi župljani, ki imajo občinsko volilno pravico. — Cerkvena občina postane župni patron z vsemi pravicami in dolžnostmi za bodočnost. Za popravo cerkve in župnišča potrebnih 10.000 kron plača verski zaklad. Čerkveni obred je latinski. Na podlagi tega načela bo ordinarij (škof) v smislu dotičnih predpisov rimske kurije uredil rabo slovenščine v cerkvi.

d Slovenski knjigovez Ant. Repenšek se je nastanil v Trstu v ulici Cecilia št. 9.

d V Trstu se je hotel v gostilni ustreliti neki kotlarski pomočnik Visjak, pa so mu drugi gostje to preprečili.

d V Gorici se je poročil trgovec J. Kerševani z gco Škerjančev.

d Tržaški mestni svet je v svoji seji 17. t. m. sklenil, da se tržaške vojašnice premeste na primerne prostore v Rocol, kar bo stalo okoli 7 milijonov kron. Sedajni vojaški prostori se razparcelirajo. Sprejela se je rezolucija, naj se justična palača začne čimprej zidati.

d Okr. glavarstvo v Tolminu je razveljavilo sklep občine Livek z dne 2. dec. l. l., da se imajo vse vaške table v občini popraviti s samoslovenskim besedilom. Daleč smo prišli v naši „pravični“ Avstriji. Vlada si lasti pravice, ki jih imajo po postavah občine.

d V Solkanu pri Gorici je 18. t. m. ponoči pogorela hiša krčmarja Miljavra.

d V Opatiji ustanove Nemci drugo nemško banko.

Kranjske novice.

d I. veliki ples narodnega delavstva v Ljubljani se vrši v soboto dne 20. svečana t. l. v zgornjih prostorih „Narodnega doma“. Sodeluje „Slovenska Filharmonija“. Vstopnina za osebo 1 K, v predprodaji 80 vin. Člani so vstopnine prosti. Začetek ob 8. uri zvečer. Obleka navadna.

b Ravnatelj nemškega gledališča Wolf v Ljubljani je brez vzroka odpustil pevca Leserja. Pri obravnavi, ki se je vršila tozadevno pred par tedni, so prišle gnile razmere pri nemškem gledališču in nečuvno postopanje ravnatelja Wolfa proti igralcem na dan. Sedaj je sodnija razglasila pismeno razsodbo, da se Wolf obsoja, da mora plačati neopravičeno odpustitvenemu tajniku po odbitku predplačil vse narasle pravne stroške.

d V Mokronogu sta praznovala trgovca Jos. Šinelj in njegova soproga Rozalija nedavno srebrno poroko.

d V Vrbovem pri Ilirski Bistrici je umrl Jožef Logar, bivši večletni župan občine Jablanica.

d V Šmartnem pri Litiji je imel minolo nedeljo deželni odbornik dr. Lampe shod, na katerem je dejal med drugim: „Če bi se učiteljem izboljšala plača tako kakor zahtevajo liberalni učitelji, ki proti starostnemu zavarovanju hujškajo, bi znašalo primeroma toliko, kolikor bi plačevalo naše ljudstvo za se, da bi bili vsi kmetje in hlapci zavarovani za starost, onemoglost in bolezen.“ — To se pravi z drugimi besedami: Ne damo nič za izboljšanje učiteljskega položaja!

Po svetu.

v Močan potres se je čutil 15. tm. v Bolgariji in tudi na Ogrskem.

v Nemška državna banka je znižala diskont na 3 1/2%, obrestina lombarde na 4 1/2%.

v Veliko čebelarstvo razstavo priredi nemško čebelarsko osrednje društvo za Češko dne 8., 9., in 10. avgusta t. l. v Pragi.

v Nadvojvoda Peter Ferdinand, dozdaj polkovnik pri pešpolku 59 v Solnogradu, prevzame poveljstvo 82. pešpolka na Dunaju.

v Umril je 17. tm. baron Ferdinand Madarassy-Beck, bivši predsednik in glavni ravnatelj ogrske hipotečne banke.

b Obolel je znani raziskovalec malarije profesor B. Grassi tako nevarno, da je malo upanje na ozdravljenje.

b Učne zavode „Svobodne šole“ na Dunaju je, kakor smo poročali, dal zapreti krajni šolski svet. Namestništvo je odredbo razveljavilo.

b 5000 dinarjev za žrtve potresne katastrofe v Italiji je daroval srbski kralj Peter o priliki dobrodelnega koncerta.

b Cesar je sprejel včeraj deputacijo, ki mu je izročila poklonstveno pismo kmetijskih korporacij vseh kronovin.

b Policija v Rimu je pozvala ruskega pesnika Gorkega, zoper katerega je izdala ruska vlada zaporno povelje, naj zapusti Italijo.

b 8 planinskih hiš je odnesel sneženi plaz pri Kelchsau na Tirolskem.

b Nove bojne ladje v Ameriki. Senat v Washingtonu je dovolil kredit za gradnjo novih bojnih ladij v obsegu 26.000 ton.

v Požar v petrolejnih jamah je nastal zopet, kakor se poroča iz Boryslava, v Tušanovicih. Vendar se je posrečilo ogenj ugasiti.

v Tridnevni silni vihar je skoro popolnoma opustošil otok Novo Kaledonijo v Vel. Oceanu.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Priznanje kraljevine Bulgarije.

b Zofija, 19. febr. (Brz. „Nar. Dn.“) Kakor se tukaj čuje, se je vladi naznanilo, da so priznale vevlasti Rusija, Francoska in Angleška kraljevino bulgarsko. Priznanje drugih vevlasti je zagotovljeno.

Preganjanje čeških nar. socijalistov.

Praga, 19. febr. (Brz. „Nar. Dn.“) Zasišanje nar. socij. poslancev in urednikov v njihovi zadevi je trajalo včeraj cel popoldan. Klofaču, ki je hotel potovati v Rusijo, se je „namignilo“, da je njegova navzočnost v Pragi neobhodno potrebna. Danes se zasiševanje nadaljuje.

Plzno, 19. febr. (Brz. „Nar. Dn.“) Tukajšnje okrožno sodišče je začelo sodno preiskavo proti posl. Freslu zaradi več „zločinov.“ Preiskavo vodi sodnik Novak, ki je včeraj zasišal Fresla. Sodišče toži Fresla zaradi razžaljenja veličanstva, javne nasilnosti in ščuvanja k nepokorščini. Večino teh zločinov je baje Fresl zakrivil pri neki gledališki predstavi.

Dogodki v Srbiji.

b Belgrad, 19. febr. (Brz. „Nar. Dn.“) Danes bode najbrž podalo Velimirovičevo ministerstvo demisijo. Sestava novega kabineta se bo poverila staroradikalcu, znanemu bojevniku z Avstrijo, Pasiću.

Nesreča v Durhamu.

b London, 19. febr. (Brz. „Nar. D.“) Doslej so rešili 34 živih rudarjev, kateri so pa vsled prestanega strahu popolnoma potrti. Ostalih 150 so pa našli večinoma že mrtvih. Mrliči so strašno ožgani.

Na pustno nedeljo vsi na veliko sokolsko maškarako v celjskem Narodnem domu.

Dopisi.

v Iz Hrastnika nam pišejo: Zdej torej je prišel trenutek, ko hočejo hrastniški nemškutarji, na čelu jim trojica „direktorjev“, ogromne stroške, ki so jih naredili z zidanjem nemške šole, zvaliti na rame trboveljske, dolške in krištofske občine; hočejo, da plačajo omenjene tri občine še eno šolsko poslopje, katerih vzdržujejo skupno že sedaj 12 s približno 50 razredi. In toliko novih stroškov naj prevzamejo občine za par steklarskih otrok, ki so od danes do jutri tu in ki spadajo najmanj v nemško šolo, ker so večidel Hrvatje in Slovenci! Res obiskuje nemško šolo tudi nekaj rudarskih otrok in precej onih iz kemične tovarne, a ti so večidel prisiljeni. Oni dan, k, so bili klicani starši otrok nemške šole, da izjavijo g. glavarju, ali so za nemško javno šolo ali ne, so seveda vsi dejali da so (nihče od njih ne plačuje davka, torej jim je lahko govoriti!) in rekli tudi, da pripadajo nemški narodnosti. Nam se zdi, da je bila oblast (v osebi gosp. barona Müllerja) naravnost nalagana, in da bi se moralo zoper te lažnjivce, v prvi vrsti pa seveda zoper njih zapeljivce sodnijsko postopati. Kazniv je pa na vsak način tudi tisti gospod direktor, ki je ukazal (med drugim) nekemu pazniku, ki je prišel na delo, da se naj gre v šolo izjaviti. Da se je tu moral izjaviti za nemško javno šolo, je umevno, saj je sedel poleg vsemo- gočnj Amer. Pozivamo županstva Dol, Krištof in Trbovje, naj čuvajo interese

svojih občanov davkoplačevalcev, da ne bodo imeli nepotrebnih stroškov, ki so jih zakrivil prismojeni fabriški pisaci, kateri so se — mimogrede omenjeno — naučili nemščine v slovenski šoli! Spominjamo se namreč, da je dejal eden teh mlečnozobih piscev v času, ko ni nihče od staršev mislil na kako drugo šolo, tole: Ne bo dve leti, pa bomo imeli v Hrastniku nemško šolo in nemškega župana! Nemško šolo so res dobili, ker „Šulferejn“ se je dal dobro od njih nafarbati! Radovednismo pa, ali se bodo dale tudi avstrijske šolske oblasti od teh ljudi nafarbati! Zanašamo se, da ne!

Tako „Slov. Narod“. Dodatno se nam poroča še sledeče: Da so delodajalci uplivali s silo na podrejeno delavstvo, je gotovo. Zvedeli smo, da je Ammer celo „hausiral“, da je dobil kalinov, ki so šli v boj za šolo, katero bi on sam videl najraje daleč daleč tam v „rajhu“, kajti marsikatero težko urico mu napravljajo. Znano nam je tudi, da je Küller (mati njegova blizu 80 let stara živi še sedaj brez nemščine v Hrastniku!) nahrulil nekega tovarniškega delavca (ime seveda na razpolago, kakor še več drugih, če bi bilo treba!), ki je izrekel pred gospodom glavarjem baronom Müllerjem, da je Slovenec, češ, zakaj ste rekli, da ste Slovenec! „Če sem pa Slovenec!“ mu je mož odgovoril.

„Pa se je šlo za nemško šolo in vi bi morali reči, da ste Nemec.“ je vpil na njega.

In da ni nemška šola v Hrastniku prav nič potrebna, je znak pač tudi to, da obiskuje slovensko (pravzaprav slovensko-nemško!) šolo več otrok nemške narodnosti, „Ciril-Metodov“ vrtec pa celo sin hudega slovenožrca Bruno Diermayerja.

K koncu pa prizadetim občinam še enkrat prav toplo priporočamo, da se z vsemi postavnimi sredstvi upro, da bi postala hrastniška šulfer. šola javna. V Trstu nam leta in leta niso dovolili slovenskih šol, dasi je na tisoče slovenskih otrok in se v italijanskih šolah ne uči besedice v našem jeziku, v Hrastniku je pa javna šola, kjer je pouk na polovico nemški, da je ustrezno obema narodnostima! Ali pogledjmo v Celje, Maribor, Gradec itd. itd., povsod zatiranje in le zatiranje našega jezika! Zakaj bi torej žrtvovali pri nas tujcem več nego pa domačinom?!

b Iz Gornjegagrada. V nedeljo, dne 14. t. m. je v tukajšnji šoli zborovalo okrajno, učiteljsko društvo. Zborovanje je otvoril društveni predsednik g. Ivan Kelc. Pozdravil je k zborovanju došlega vodjo c. kr. politične ekspoziture g. dr. Lubeca, ki je prevzel predavanje. Predsednik je nadalje povdarjal, da društvo prvokrat zboruje v novem lepem gornjegrajskem šolskem poslopju. Ta šola je kras gornjegrajskega trga, ona je vzor vsem drugim. Nato je podal nekaj svojih misli in navodil v nadalnje delovanje učiteljstva.

Po prečitjanju zapisnikov, dopisov, poročila o učiteljskih krožkih se je prešlo na najvažnejšo točko tega zborovanja. O zakonoznanstvu v ljudskih šolah je predaval gosp. dr. Lubec. Zanimivo je bilo predavanje; kajti gosp. politični komisar je znan kot strokovnjak v zadevah svojega področja. Vedel je pa tudi spretno izločiti one postavbe, ki so najvažnejše za prebivalstvo gornjegrajskega okraja. Iz lastne skušnje ve, da pridejo dan za dnevom kmetje k njemu, ko so se pregrešili zoper ta ali oni paragraf. Trdijo, da niso vedeli za dotično postavbo, pa on jim ne more pomagati, ker nevednost pri postavah ne opravičuje. Taki slučaj, ki so pa prepogosti, so ga dovedli do tega, da se je odločil predavati pri učiteljskem društvu, kajti ravno učiteljstvo pride dosti v dotiko s prebivalstvom, mu lahko to in ono razloži ter ga na ta način obvaruje nepotrebnih stroškov. V zadnjem šolskem letu se pa ima tudi v ljudskih šolah pence in nčenke poučiti o državljskih dolžnostih in pravicah, tedaj tudi o postavah in tam se lahko tozadevno marsikaj omeni.

Za naš okraj je najvažnejša gozdna postavba, pa tudi vodna je velike važnosti. Vodna postavba je sicer precej težka in se lahko pride do pomot. Razložiti je tudi volilni zakon za državni

in deželni zbor ter za druge korporacije kakor občinski in okrajni zastop, razne zadrge itd. Vedeti je treba, kaj je namen okrajnemu zastopu, zakaj se plačujejo davki in doklade. Glede vojaških postav je važno oglaševanje in odlaševanje, kedaj se mora tri leta služiti, kedaj se dajo olajšave n. pr. prestavljenje v nadomestno rezervo, radi vojaške takse itd. Ne sme se preiti sanitetna postava. Ljudstvo mora biti prepričano, da je oglašanje nalezljivih bolezni potrebno. Namen tega je, da se bolezen ne razširi, ker bi se lahko drugače bolezni, bodisi pri ljudeh ali živalih, razširila po vsej občini, da, celo po celem okraju. Uboštvene zadeve, zavarovanje proti boleznim in nezgodam, obrtni red, postava v varstvo živali, poselski red, stavbena postava, društvena postava itd. — v vse to bi moral vsak, še tako navaden človek, imeti vpogled.

Omenili smo le ogrodje dr. Lubecovega predavanja. V skoro enournem govoru je razmotril vestno in zanimivo o drugače sicer suhoparnih paragrafi in postavah in ko je nehal, je od vseh navzočih zadonela po sobi burna pohvala.

Z besedami se mu je še zahvalil društveni predsednik in ga prosil, naj še večkrat blagovoli tuokrajno učiteljsvo razveseliti s kakim enakim predavanjem v korist prebivalstva.

Umesten je bil tudi Kocbekov predlog, da bi bilo dobro, ko bi se pri katerem prihodnjem zborovanju praktično pokazalo, kako se ta tvarina obravnava v šoli. G. vodja c. kr. politične ekspoziture v Mozirju nam je podal vsebino teoretično, sedaj pa naj pride praktična stran.

Ker je bilo prvo predavanje bolj obširno, ni bilo več časa za drugo o šolstvu v Švici. G. Šijanec bo pri prihodnjem zborovanju razpravljal o tem.

Nato se je izvolil socijalni odsek „Gornjegrajskega učiteljskega društva“. Izvoljeni so: gospici Ježovnik in Volc, gg. Kocbek, Kranjc in Zemljič mlajši. Kedaj in kje se vrši prihodnje zborovanje, se prepusti odboru, ozir. predsedništvu. Nato je zaključil predsednik zborovanje. Po zborovanju so si navzočniki ogledali uredbe nove gornjegrajske šole, zlasti je ugajala lepa zbirka učil v konferenčni sobi in šolarska kuhinja v kleti. —c.

Tržne cene.

18. februarja.

Kava: Santos Good Average za marc 34'—, za maj 34'—, za september 32'25, za december 31'75 Tendencia mirna.

Produktni trg. Pariz: moka za tekoči mesec 30'40, moka za prihodnji mesec 30'70, moka za marc — junij 30'75, moka za maj — avgust 31'25, pšenica za tekoči mesec 23'05, pšenica za prihodnji mesec 23'38, pšenica za marc — junij 23'70, pšenica za maj — avgust 23'75, rž za tekoči mesec 16'60, rž za prihodnji mesec 16'60, rž za marc — junij 16'65, rž za maj — avgust 16'75.

Sladkor. Praga: surovi sladkor prompt K 22'70, za oktober — december K 21'80. Tendencia stalna.

Sladkor. Trst: Centrifugale Pilés prompte K 28³/₄ do 29⁵/₈, za v dobavi K 29¹/₂ do 30¹/₄. Tendencia slaba.

Mali oglasnik

Plača se za enkratno objavo 60 vin.
za dva- ali večkratno objavo za vsakikrat 50 „
Če znaša oglas več kakor 5 tiskanih vrst, se plača za vsako nadaljnjo vrsto 10 „
Oglase v „Malem oglasniku“ se plačuje **vneprej** (tudi v znakah). Na vprašanja, tičoča se oglasov, odgovarjamo le, če je priložena vprašanje znamka ali dopisnica za odgovor.

Upravništvo „Narodnega Dnevnika“.

Naročajte „Nar. Dnevnik“!
Kjer eden ne zmore naročnine,
naj si ga naroči več skupaj!

Budimpešta, 18. febr. Pšenica za april 13'24, pšenica za maj 13'15, pšenica za oktober K 11'33, rž za april K 10'53, rž za oktober K 9'53, oves za april K 8'78, oves za oktober K —, koruza za maj K 7'45, ogrščica za avgust K 14'15. — Promet 12.000 met. st.

Budimpešta, 15. febr. Svinjad: ogrske stare, težke — do — vin., mlade, težke 139 do 140 vin., mlade, srednje 139 do 140 vin., mlade, lahke 139 do 140 vin.; zaloga 19.488 kom.

Svinjska mast 143'—, namizna slanina 118'—.

Tedenski živinski sejem v Gradcu, 18. febr.: Na sejm se je prignalo 1020 glav (430 volov, 120 bikov, 375 krav in 100 telet.) Cene splošno neizpremenjene. Cene so bile: Pitani voli 37—41 kron (izjemna cena 44 K), napol pitani voli 32—36 K, suhi voli 28—31 K, voli za pitanje 27—32 K; pitane krave 25—31 K, napol pitane krave 20—24 K, suhe krave 12—17 K, biki 27—35 K, mlade krave dojnice (do 4. teleta) 27 do 31 K, starše dojnice 23—25 K, telne krave 22—25 K. (Vse cene so za 50 kg žive teže.)

Društvene vesti.

b Telovadno društvo „Sokol“ v Brežicah priredi na pustno nedeljo, dne 21. svečana t. l. v veliki dvorani „Narodnega doma“ pustni večer z igro, plesom in različnimi šaljivimi prizori. Maske dobrodošle! Vstopnina za osebo 40 v. Začetek ob 8. uri zvečer.

b Podravske podružnice „Sl. plan. društva“ občni zbor se bo vršil 28. t. m. ob 3., oziroma 4. uri popoldne v gostilni gosp. Jožefa Muleja v Rušah po običajnem dnevnem redu.

Učenec

iz boljše hiše se sprejme takoj v trgovini

Coklin in Radanovič
v Krškem. 123 3-1

Dve prodajalki

v trgovino z mešanim blagom sprejme takoj trdka

E. Rainhofen, Rajhenburg.
123 5-1

Hiša z vrtom in njivo

se takoj prod. Lepo mesto za obrtnika. (b jezikovni meji! — Pogoje in kraj pove upravništvo „Narod. Dnevnika“.

3-2